

iusserit. Cuius rei^a poena^b in humiliores capite^c, in honestiores insulae deportatione^d 801 ex. vel
coherceatur^e 1. Lege Iulia decretum est: ut pro violentia^f dampnetur^g quicumque 802
iudex appellan-tem, ut ad principis praesentiam^h ducatur, ingenuum hominem vel civem
Romanum factum torserit, occiderit vel occidi iusserit vel in vinculis publicis ad-
5 strinxeritⁱ vel flagellis ceciderit aut dampnare praesumpserit. Pro qua re humiliores
personae capite puniuntur^k, honestiores in insulam^l relegantur^m 2. Legitur in Orosio
libro VII. de Alarico rege, qui Romam obsedit, inrupit, vastavit quali intentione locis
sanctis idem paganus rex parcere iussit; ut eadem verba ponamusⁿ, quae idem
historicus vir^o posuit, qui post congruam rerum gestarum seriem^p litteris subiunxit^q:
10 'Adest Alaricus, trepidam Romam obsidet, turbatamque inrumpit, dato tamen prae-
cepto prius, ut si qui^r in sancta loca, praecipueque^s in sanctorum apostolorum Petri
et Pauli basilicas^t confugissent^u, hos imprimis inviolatos securosque^v esse sinerent³.
Et quo honore vasa sancta reportare iussisset inventa ad ecclesias, ibi, qui^w scire
desiderat, legere poterit^x.

15 Si quis^y haec, quae posuimus, canonum^z et legum^a testimonia minores esse
auctoritates^b aestimet, legat ipsius Domini de fugitivorum civitatibus praecepta^c; et
intellegat divinitus esse statutum, ut rei et peccatores, domino Deo demandante, loca
defensationis^d debuissent^e habere, ubi protegerentur^f a persequentium insidiis.

Necnon et ipsam Romam aliasque per mundum civitates asylum statuisset ad
20 reorum defensionem legitur; ut per illius loci vel templi, qui apud eos sanctus habe-
batur, [reverentiam^g], severa legum cautio mitigaretur. An fas est apud christianos mi-
noris esse honoris ecclesiam Christi quam templum Iovis apud paganos; vel beate
Mariae genetricis Dei domum quam impie Iunonis asylum inferioris venerationis
haberi? Aut ipse beatus Martinus, verus Dei cultor, in christiano imperio minus vene-
25 rari fas est, quam Scolapius falsator⁴ in paganorum potestate habuit?

Haec siquidem omnia si domino meo David imperatori^h christianissimo et
omni honore Dei devotissimo legantur vel verbis pacificis dicantur, scio sanctissimum
illius animum et pietate plenissimum et in custodia mandatorum Dei cautissimum,
qui^k nullis poterit muneribus de via veritatis averti, qui omnia ita decernit et diiudi-
30 cat^l, sicut domino deo Iesu Christo placuerit et sanctis eius; et sibi erit merces^m
perpetua in aeterna beatitudine et filiis suis benedictio sempiternaⁿ.

Ecce sanctorum^o censura canonum, ecce legalium scita litterarum firmissime
honorem^p ecclesiarum Christi in patrociniis fugitivorum conservari iubent. Nunquam
credimus, ut christianissimus et serenissimus imperator domnus Carolus augustus aliter
35 praecipiat, nisi ut sanctorum censurae^q canonum et legalium^r edicta^s litterarum se
habent et ut antecessores sui statuerunt. Nec sanctae Dei ecclesiae honor nec sui
magni nominis reverentia et timor minor debet esse in regno excellentissimo^t et im-
perio potentissimo vel in aliqua dignitate et honore minui, sed semper augeri ad

a) cui re S 1. b) poene S 1. c) capita P. d) deportatione P. e) cohercitur S 1. f) per
40 violentiam publica S 1 pro pro violentia. g) damnetur S 1. h) praesentia P. i) publ. vinc. ad-
strinxerit S 1. k) ponuntur P. l) insula P. m) religantur P, S 1. n) ponimus P. o) om. S 1.
p) om. S 1. q) subiunxit S 1. r) quis P. s) precipue P. t) basilicae P. u) confugisset P.
v) securos P. w) ubiq; corr. in illi qui P. x) potuerat S 1. y) om. P. z) canonem P. a) de
canonibus vel lege Romana S 1 pro canon. et leg. b) minoris esse auctoritatis S 1. c) praecepti P.
45 d) defendationis P; defensionis S 1. e) debuisset S 1. f) protegentur P. g) reverentiam suppl. Watt.
h) imperatore P. i) in add. P*. k) cui P*. l) deiudicat P*. m) mercis P. n) sic. o) sanc-
tarum P. p) honore P. q) censura P. r) hic desinit P; quae secuntur habet P* tantum. s) edita P*.
t) excelent. P*.

1) Lex Rom. Visig., Pauli sentent. L. V tit. 28, 1 sententia; ed. Haenel p. 438. 2) Lex Rom. Visig.,
50 Pauli sent. L. V. tit. 28, 2 interpretatio; ed. Haenel l. l. 3) Orosii adv. paganos hist. L. VII c. 39. 4) id est
Aesculapius, cf. Poet. Carol. I, 410 VIII v. 6, ubi Scolapius Apollinis filius vocatur.